

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Валерій СОРОКА
01.11.2022

06-10-137S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Українська мова (за професійним спрямуванням)		Ukrainian language (for specific purposes)	
Шифр за ОП	ЗП 1	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань: Соціальні і поведінкові науки	05	Field of knowledge: Social and behavioral sciences	
Спеціальність: Економіка	051	Field of study: Economics	
Освітня програма: Бізнес-аналітика		Educational Program: Business analytics	

Силабус навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Бізнес-аналітика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні і поведінкові науки». Рівне. НУВГП. 2022. 10 с.

ОПП на сайті університету:

https://ep3.nuwm.edu.ua/20950/1/%D0%9E%D0%9F%D0%9F%D0%91%D0%90_2021.pdf

Розробник – Малевич Леся Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики та українознавства.

Схвалено на засіданні кафедри журналістики та українознавства
Протокол №3 від 13 жовтня 2022 року

Завідувач кафедри *e-підпис* Малевич Леся Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Керівник освітньої програми *e-підпис* Рощик Ірина Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Схвалено науково-методичною радою з якості навчально-наукового інституту економіки та менеджменту.
Протокол №2 від 31 жовтня 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості навчально-наукового інституту економіки та менеджменту *e-підпис* Ковшун Наталія Едуардівна, доктор економічних наук, професор.

СЗ №-5118 в ЕДО

© Малевич Л.Д., 2022
© НУВГП, 2022

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	«Бізнес-аналітика»
Спеціальність	051 Економіка
Рік навчання, семестр	1, 2
Кількість кредитів	3
Лекції	8 годин
Практичні заняття	22 години
Самостійна робота	60 годин
Курсова робота	Ні
Форма навчання	Денна / заочна
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Малевич Леся Дмитрівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри журналістики та українознавства

Вікіситет

ORCID

Як комунікувати

http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Малевич_Леся_Дмитрівна

<https://orcid.org/0000-0001-6597-8331>

l.d.malevych@nuwm.edu.ua

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Moodle

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної дисципліни,
в т.ч. мета та цілі

Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» формує мовну особистість, обізнану з культурою усного і писемного мовлення, яка вміє в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння і навички для оптимальної мовної поведінки в професійній сфері. Майбутнім фахівцям мова потрібна як система світобачення, засіб культурного співжиття в суспільстві, саморозвитку і самовираження. Процес викладання курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» передбачає комплексну підготовку студента для подальшого працевлаштування та реалізації своїх планів у професійному житті.

Мета вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» – підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, мовнокомунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить належний мовний рівень майбутнього професійного спілкування.

Основні цілі:

- сформувати стійкі навички нормативного усного й писемного мовлення з урахуванням професійної специфіки;
- оволодіти знаннями та виробити вміння і навички оптимальної мовної поведінки у професійній сфері;
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, створення і редагування наукових текстів з фаху з дотриманням принципів академічного письма.

Покликання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4868
Компетентності	ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.
Програмні результати навчання	ПРН-6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. ПРН-16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки. ПРН-20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.
Методи та технології навчання	Методи навчання: лекція, бесіда, дискусія, спостереження й аналіз мовних фактів, інформаційно-ілюстративний. Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні та ігрові.
Засоби навчання	Мультимедійні і проєкційні засоби, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення: програми комп'ютерного перекладу, автоматичного редагування, електронні лексикографічні ресурси, друковані дидактичні матеріали.

ЛЕКЦІЙНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ**Змістовий модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові засади професійної комунікації****Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування**

	<i>Кількість годин:</i> <i>лекцій – 2, практик. – 2, сам. р. – 6</i>	
Опис теми	Предмет, завдання, теоретичні засади курсу. Місце і роль мови в сучасному	

суспільстві. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Українська мова у світі. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови.

Тема 2. Культура мови у професійному спілкуванні

Кількість годин:

лекцій – 2, практ. – 6, сам. р. – 14

Опис теми Мовні норми і культура мови. Типи мовних норм. Вибір слова у мові професійного спілкування. Вибір граматичної форми слова в професійному спілкуванні. Основні синтаксичні і стилістичні норми сучасної української мови.
Зміни в «Українському правописі» (2019).
Словники. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури фахівців у галузі економіки. Комп'ютерна лексикографія. Види електронних словників.
Функційні стилі української мови та сфера їх застосування. Мова професійного спілкування як функційний різновид української літературної мови.

Змістовий модуль 2. Комунікація як інструмент професійної діяльності фахівця

Тема 3. Сучасна писемна професійна комунікація

Кількість годин:

лекцій – 2, практ. – 4, сам. р. – 9

Опис теми Документ як засіб писемної професійної комунікації у галузі економіки. Класифікація документів. Реквізити документів. Вимоги до тексту документа. Документація з кадрово-контрактних питань (резюме, характеристика, рекомендаційний лист, заява, автобіографія, наказ щодо особового складу). Довідково-інформаційні документи (прес-реліз, ділові записки, протокол, витяг із протоколу). Етикет службового листування. Класифікація листів. Культура сучасного електронного листування. Професійний контент. Фахова блогосфера.

Тема 4. Усна професійна комунікація

Кількість годин:

практик. – 4, сам. р. – 9

Суть і види усної професійної комунікації. Невербальні компоненти спілкування.
Індивідуальні та колективні форми фахової комунікації (ділова бесіда, співбесіда з роботодавцем, телефонна розмова, наради, збори, переговори, дискусії). Етикет ділової телефонної розмови.
Усне публічне мовлення. Мовні засоби переконання. Вимоги до мови публічного виступу. Види і жанри публічного мовлення.
Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій.
Гендерні аспекти професійного спілкування. Особливості онлайн/електронної професійної комунікації.

Змістовий модуль 3. Основи академічного письма

Тема 5. Проблеми української термінології і науково-технічного перекладу

	<i>Кількість годин: лекцій – 2, практ. – 2, сам. р. – 10</i>		
Опис теми	Історія і сучасні проблеми української економічної термінології. Теоретичні засади термінознавства та термінографії. Термін та його ознаки. Термінологія економіки як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькогалузева термінологія. Способи творення термінів у сфері бізнес-аналітики. Труднощі терміновживання. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів економіки. Українські електронні термінологічні словники. Проблеми перекладу наукових текстів. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад. Комп'ютерний переклад.		

Тема 6. Мовностилістичні та структурні особливості наукових робіт

	<i>Кількість годин: практ. – 4, сам. р. – 12</i>		
Опис теми	Основні принципи академічного письма. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Особливості редагування наукових текстів. Оформлювання результатів наукової діяльності. План і тези як засоби організації розумової праці. Анотація і реферат як жанри академічного письма. Стаття як самостійний науковий твір. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань. Цитування і академічний плагіат. Дотримання принципів академічної доброчесності під час створення наукових текстів.		
Методи оцінювання та структура оцінки	Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно засвоїти теоретичний матеріал, виконати індивідуальні, самостійні завдання до практичних занять, вчасно скласти модульні контролі знань. У результаті вони зможуть отримати такі обов'язкові бали: - 60 балів – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять, поточне тестування та самостійну роботу; - 40 балів – модульний контроль, який складається з двох модулів (МК 1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів) і може бути зарахований як підсумковий. Усього 100 балів. Форма підсумкового контролю – екзамен. Шкала оцінювання з детальним розподілом балів наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4868 Модульний контроль проходить у формі тестування із застосуванням системи Moodle. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,6 балів (12 балів), рівень 2 – 8 запитань по 0,66 балів (5,28 балів), рівень 3 – 2 запитання по 1,36 балів (2,72 балів). Усього – 20 балів. Студенти можуть отримати додаткові бали за виконання рефератів, есе дослідницького характеру, наукових тез або статей за темою курсу. Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни. Нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів, можливість подання апеляції:		

<http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	екзамен	
90 – 100	відмінно	
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	

Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти

Вивченню дисципліни передують вивчення шкільного курсу української мови або курсу української мови як іноземної (для іноземних студентів).

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей, тез із тематики курсу.

В освітньому процесі використовуються наукові дослідження викладача курсу.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручн. К. : Алерта, 2014.
2. Малевич Л.Д., Кочубей А.В. Українська мова (за професійним спрямуванням) : інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. Рівне : НУВГП, 2008.
3. Калініченко Л. В. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посіб. Кропивницький: ЛА НАУ, 2019.

Додаткова література

4. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Видання друге, доповнене. К.: КММ, 2019.
5. Гриценко Т. Українська мова (за професійним спрямуванням). К. : Центр навч. літератури, 2017. 634 с.
6. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016.
7. [Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»](https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2704-19) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2704-19>
8. Конституція України. К., 1996.
9. Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2016. 423 с.
10. Лінгвосвіт сучасної фахової комунікації [Електронний ресурс]: монографія / [І.Колеснікова, Н.Краснопольська, Л. Малевич, В. Товстенко та ін.]. Київ : КНЕУ, 2022. 201 с.
11. Малевич Л. Термінологічна варіантність на сучасному етапі: теоретичні і прикладні виміри // Українська мова : науково-теоретичний журнал. К., 2018. № 1. С. 100–111.
12. Малевич Л.Д., Дзюба М.М. Використання мережних ресурсів для формування термінологічної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей // Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Том 76. №2.

С. 137-151.

13. Масенко Л. Мова і суспільство : постколоніальний вимір. К. : ВД "Академія", 2004.
14. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування : навч. посібн. К. : Каравела, 2008.
15. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура фахової мови : навч. посібн. К. : ВД «Академія», 2007.
16. Наукова термінологія нового століття: теоретичні і прикладні виміри : збірник наукових праць / відп. ред. Л.Д. Малевич. Рівне : НУВГП, 2016.
17. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навч. посібн. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Центр навчальної літератури, 2009.
18. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / уклад. В.О. Бабакова, З.О. Митяй, О.Г. Хомчак. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2018.
19. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василюшин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020.
20. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови. К.: Наукова думка, 2019.
21. Kozlovska L., Tereshchenko S., Malevych L., Dziuba M., Krasnopolska N., Tkachenko O. The Terminological Tolerance Concept for Economic Media Discourse: The Ukrainian Words vs Borrowed Words // Proceedings of the III International Scientific Congress 'Society of Ambient Intelligence 2020' (ISC-SAI 2020). Advances in Economics, Business and Management Research, Volume 129. <https://www.atlantis-pess.com/proceedings/isc-sai-20/125937207>

Довідкові інтернет-ресурси

1. www.pravopys.net (Український правопис).
2. <http://kultura-movy.wikidot.com> (Довідник з культури мови).
3. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com> (Довідник з українського слововживання М. Волощак).
4. <http://www.mova.info> (Лінгвістичний довідково-інформаційний портал).
5. <http://www.novamova.com.ua> (Проект розвитку української мови).
6. <http://www.rozum.org.ua> (Словники онлайн).
7. <http://sum.in.ua/> (Онлайн-версія «Словника української мови»).
8. <http://www.clres.com/dict> (Сторінка «Асоціації комп'ютерної лінгвістики» з посиланнями на словники, онтології, частотні списки слів, текстові масиви та інші лінгвістичні ресурси).
9. <https://translate.google.com.ua/> (Онлайн-перекладач).
10. <http://dilovodstvo.wordpress.com/> (Діловодство в Україні).
11. http://bookss.co.ua/book_lingvistichni-osnovi-dokumentoznavstva_799/9_lekciya-12-13-tema-movni-osoblivosti-sluzhbovih-dokumentiv-riznih-grup (Мовні особливості службових документів).
12. <http://ukrbukva.net/1609-Tehnologiya-sozdaniya-redaktirovanie-i-formatirovanie-tekstovogo-dokumenta-v-MS-Word.html> www.osvita.org.ua (Технологія створення, редагування і форматування текстового документа в MS Word).
13. <http://nuwm.edu.ua/publiczna-informacija/normativni-dokumenti/inshi-normativni-dokumenti> (Інструкція з діловодства в Національному університеті водного господарства та природокористування).

Навчально-методична література

06-10-34 Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів

вищої освіти першого (бакалаврського) рівня всіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП денної форми навчання [Електронне видання] / Малевич Л.Д., Дзюба М.М. Рівне : НУВГП, 2019. 61 с.

<http://ep3.nuwm.edu.ua/16758/>

06-10-35 Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня всіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП заочної форми навчання [Електронне видання] / Малевич Л.Д., Дзюба М.М. Рівне : НУВГП, 2020. 48 с.

<http://ep3.nuwm.edu.ua/17212/>

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>.

Згідно з цим документом реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перескладання модульних контролів здійснюється згідно з <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>.

Оголошення стосовно дедлайнів складання та перескладання оприлюднюються на навчальній платформі Moodle <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Правила академічної доброчесності

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і в нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка відповідно до ступеня порушення. Здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу Moodle <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. За об'єктивних причин пропуску занять (довідка про хворобу, інша поважна причина) студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі Moodle <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання відповідно до Положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Здобувачі на заняттях можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але винятково з навчальною метою з цієї дисципліни.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну

Щосеместрово студенти проходять онлайн-опитування стосовно якості викладання та навчання викладачем цього курсу та стосовно якості освітнього процесу в НУВГП. Процес опитування регулюється Порядком опитування здобувачів вищої освіти та випускників стосовно якості освіти та освітньої діяльності у Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/17224/>

За результатами анкетування студентів викладачі можуть покращити якість навчання та викладання цієї та інших дисциплін.

Результати опитування надсилають студентам.

Оновлення	<p>З ініціативи викладача зміст цього курсу оновлюється щорічно з урахуванням змін у законодавстві України, наукових досягнень та сучасних практик у галузі журналістики.</p> <p>У викладанні цієї дисципліни враховано вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи щодо організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.</p> <p>Студенти також можуть долучатися до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачеві.</p>
Навчання осіб з інвалідністю	<p>Документ стосовно організації навчального процесу для осіб з інвалідністю доступний за покликанням http://ep3.nuwm.edu.ua/15913/</p> <p>У випадку навчання таких категорій здобувачів освітній процес цього курсу враховуватиме, за можливістю, усі особливі потреби здобувача.</p> <p>Викладач та здобувачі вищої освіти з цієї освітньої програми максимально сприятимуть організації навчання для осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами.</p>

Лектор

Малевиц Л.Д., кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри журналістики та українознавства